Metallinjalostajat

LAUSUNTO E 11/2020 vp

24.3.2020

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Lausuntopyyntö E 11/2020 vp

Valtioneuvoston selvitys: Päästökauppaa koskevat valtiontuen suuntaviivat vuoden 2020 jälkeen; komission luonnos suuntaviivoiksi

YHTEENVETO

EU:n komission päästökauppaa koskevien valtiontuen suuntaviivojen kaudelle 2021—2030 tarkoituksena on säätää tuesta, jolla hyvitetään päästökaupasta johtuvaa sähkön hinnan nousua sellaisille toimialoille, jotka ovat alttiita merkittävälle hiilivuodon riskille.

Komission arvio hiilivuotoriskistä perustuu laajaan toimialakohtaiseen tutkimukseen, jonka mukaan hiilivuotoriski on toimialakohtainen. Tutkimus liitteenä.

Metallinjalostajat ry kannattaa Suomen näkemystä siitä, että kompensaatiotuen suuruuden tulee perustua määräytymisvuonna toteutuneeseen tuotokseen tai sähkönkulutukseen.

VTT:n tutkimuksen ja EU-komission näkemyksen mukaan päästöoikeuden hinnan nousu nostaa Suomen teollisuuden sähkön hinnassa maksamaa päästöoikeuskustannusta nykyisen sähkömarkkinamallin mukaisesti noin +300 miljoonaa euroa vuodessa. Tutkimus liitteenä.

Jotta metallinjalostusyritykset pystyvät jatkamaan tuotannon sähköistämistä Suomessa, kompensaatiotuen tuki-intensiteetti tulisi säilyttää ennallaan koko kauden 2021-2030. Sähkön kilpailukykyinen kustannus muodostaa avainedellytyksen vähähiilisten metallituotteiden kansainväliselle kilpailukyvylle ja hiilidumppauksen ehkäisylle.

Metallinjalostajat ry esittää, että Suomi tukee komission esittämää mahdollisuutta lisätä kompensaatiolain hiilivuotolistalle nikkelin ja kuparin tuotanto, joiden hiilivuotoriski on luokiteltu Komission tutkimusraportissa keskikorkeaksi (medium risk).

Metallinjalostajat ry:n käsitys on, että valtiontukien suuntaviivoissa määriteltyä hiilivuotolistaa tullaan käyttämään myös kestävän rahoituksen (taxonomy) ja hiilitullien (Carbon Border Adjustment Mechanism) kriteeristössä.

Metallinjalostajat ry ei näe estettä sille, että kompensaatiotuki muutetaan ehdolliseksi ja sidotaan vähähiilisyysinvestointeihin. Tuen ehdot pitää asettaa kansallisesti kuitenkin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Komission esittämät vaihtoehdot tuen sitomiseksi energiatehokkuusinvestointeihin ovat Suomen kannalta huonosti toimivia.

Metallinjalostajat ry korostaa, että kompensaatiotuki on keskeinen keino turvattaessa eurooppalaisen sähköintensiivisen metallinjalostusteollisuuden kilpailukyky suhteessa kolmansiin maihin eli vähennettäessä hiilivuodon riskiä. Tästä syystä päästökauppaa koskevat valtiontuen suuntaviivat tulee suunnitella ja toteuttaa resurssitehokkaalla ja hiilivuotoa tehokkaasti ehkäisevällä tavalla.

Metallinjalostajat ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
http://metallinjalostajat.teknologiateollisuus.fi/
Y-tunnus: 1516919-1

Metallinjalostajat

LAUSUNTO E 11/2020 vp

24.3.2020

Tausta

EU:n komissio julkaisi luonnoksen päästökauppaa koskeviksi valtiontuen suuntaviivoiksi kaudelle 2021—2030 tammikuun 14. päivänä 2020. Suuntaviivojen tarkoituksena on säätää tuesta, jolla hyvitetään päästökaupasta johtuvaa sähkön hinnan nousua sellaisille toimialoille, jotka ovat alttiita merkittävälle hiilivuodon riskille. Euroopan neuvoston strategian mukaan hiilivuotoa on kahta lajia; eurooppalaisten valmistajien siirtyminen EU:n ulkopuolelle ja EU:n tuotannon korvaaminen EU:n ulkopuolella tuotetuilla runsaspäästöisillä tuotteilla 5767/20.

Komission arvio hiilivuotoriskistä perustuu laajaan toimialakohtaiseen tutkimukseen, jonka tulokset on julkaistu liitteenä olevassa tutkimusraportissa. Tutkimuksen mukaan hiilivuotoriski on toimialakohtainen, ja riippuu useasta eri tekijästä kuten sähkön merkityksestä tuotantokuluissa, ulkomaankaupan osuudesta liiketoiminnassa sekä toimialojen kyvystä siirtää päästöoikeuden kustannusosuus myyntihintoihin.

Metallinjalostajien esitys kompensaatiolain sisällöstä

Metallinjalostajat ry kannattaa Suomen näkemystä siitä, että kompensaatiotuen suuruuden tulee perustua määräytymisvuonna toteutuneeseen tuotokseen tai sähkönkulutukseen. Tämä on perusteltua valtiontukien hiilivuotoa ehkäisevän vaikutuksen tehostamiseksi ja rajallisten resurssien kohdentamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla. Hiilivuotomekanismin vahvistaminen on myös EU-Komission vihreän kehityksen suunnitelman ja 10.3.2020 julkaistun teollisuusstrategian mukainen toimenpide *COM(2020) 102 final sivu 8.*

VTT:n tutkimuksen ja EU-komission näkemyksen mukaan päästöoikeuden hinnan tulee nousta 55-60 eur/t CO2 tasolle, jotta Suomen asettama hiilineutraalisuustavoite saavutetaan. Tämä nostaa Suomen teollisuuden sähkön hinnassa maksamaa päästöoikeuskustannusta nykyisen sähkömarkkinamallin mukaisesti noin +300 miljoonaa euroa vuodessa. Metallinjalostajien sähkön hankintakustannusta se nostaa noin 100 miljoonaa euroa.

Suomeen Metallinjalostajat ry:n jäsenyritysten toimesta suunnitellut merkittävät vähähiilisyysinvestoinnit on tarkoitus toteuttaa tällä vuosikymmenellä. Jotta metallinjalostusyritykset pystyvät jatkamaan tuotantoaan ja tuotannon sähköistämistä Suomessa, kompensaatiotuen tuki-intensiteetti tulisi säilyttää ennallaan koko kauden 2021-2030. Vuodesta 2009 lähtien eurooppalainen terästeollisuus on joutunut sulkemaan 20 miljoonaa tonnia tuotantokapasiteettia ja vähentämään 80 000 työpaikkaa samalla, kun tuonnin osuus on kasvanut 80 %. Kompensaatiotuen tuki-intensiteetin kiristämisellä olisi ilmastolain tavoitteiden saavuttamisen kannalta kielteinen vaikutus, koska sähkön kilpailukykyinen kustannus muodostaa avainedellytyksen vähähiilisten metallituotteiden kansainväliselle kilpailukyvylle ja hiilidumppauksen ehkäisylle.

Metallinjalostajat ry esittää, että Suomi tukee komission esittämää mahdollisuutta lisätä kompensaatiolain hiilivuotolistalle sellaisia toimialoja, joiden hiilivuotoriski on luokiteltu keskikorkeaksi (medium risk). Suomen kannalta tällaisia toimialoja ovat kuparin ja nikkelin tuotanto. Mikäli tätä ei saada aikaan on ilmeistä, että jalostaminen tulee tapahtumaan jossakin

muualla kuin Suomessa ja Euroopassa eli hiilivuoto lisääntyy (Boliden, Norils Nickel, Terrafame ja Aurubis Finland).

Metallinjalostajat ry:n käsitys on, että valtiontukien suuntaviivoissa määriteltyä hiilivuotolistaa tullaan käyttämään myös muun kuin epäsuorien kustannusten kompensaation määräämiseksi. Esimerkiksi kestävän rahoituksen (taxonomy) ja hiilitullien (Carbon Border Adjustment Mechanism) kriteeristössä tultaneen käyttämään päästökaupan epäsuorien kustannusten hiilivuotolistaa määrittämään vähähiilisyystoimenpiteiden ilmastosuorituskyky.

Metallinjalostajat ry ei näe estettä sille, että kompensaatiotuki muutetaan ehdolliseksi ja sidotaan vähähiilisyysinvestointeihin. Tuen ehdot pitää asettaa kansallisesti kuitenkin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Komission esittämät vaihtoehdot ovat Suomen kannalta huonosti toimivia:

i. Energiakatselmusten suosittelemien energiatehokkuusinvestointien toteuttaminen, jos niiden takaisinmaksuaika on enintään 5 vuotta: Fossiilisia energialähteitä käyttävien laitosten sähköistäminen on helpoin ja nopein vähähiilinen energiatehokkuusinvestointi, joten 5 vuoden takaisinmaksuajan asettaminen suosii sellaisia laitoksia ja maita, joissa sähköistämistä vasta suunnitellaan, ei suomalaisia pitkälle sähköistettyjä puhtaita laitoksia.

ii. Pienennettävä sähkönkulutuksensa hiilijalanjälkeä: Euroopan kaltaisissa vapaissa markkinatalouksissa teollisuus hankkii sähkönsä yleensä vapaasti toimivilta sähkömarkkinoilta eikä sillä ole suoraa mahdollisuutta vaikuttaa siihen, millä tuotantotavoilla ostosähkö on tuotettu.

iii. Kompensaatiotuesta vähintään 80 % on investoitava laitoksen suorien päästöjen vähentämiseen: Sähköä pääosin energialähteenä käyttävistä prosesseista ei aiheudu sanottavia hiilidioksidipäästöjä. Suuri osa Suomen teollisuusprosesseista on jo pitkälle sähköistettyjä, eikä niiden päästöjen edelleen vähentäminen vaadi esitetyn suuruisia investointeja (SSAB Raahea lukuun ottamatta).

Esimerkki Ovakon Imatran terästehtaan päästöt ovat 445 g CO2 teräskiloa kohti, joka on 80 % pienempi kuin terästeollisuuden keskimääräiset päästöt, jotka ovat 2500 g teräskiloa kohti. Ovako työllistää Imatralla noin 550 henkeä ja sen myynti on 170 miljoonaa euroa vuodessa. Ovako Imatra on Suomen suurimpia metalliromun kierrättäjiä. Kun raaka-aineena on pelkästään kierrätysteräs, käytössä vihreä sähkö ja uudet energiatehokkaat tuotantoratkaisut, kuten viime vuonna käyttöön otettu mekaaninen vakuumipumppujärjestelmä, laitos edustaa selkeästi maailman huippuluokkaa ympäristösuorituskyvyltään ja energiatehokkuudeltaan. Loistavasta ympäristösuorituskyvystä ja suomalaisesta sosiaalisesta vastuullisuudesta huolimatta Ovako menetti 12 % myynnistään vuoden 2019 aikana, samalla kun teräksen tuonti EU:n pysyi muuttumattomana. Ovakon tuotannon korvaantuminen EU:n ulkopuolella tehdyllä teräksellä lisäsi globaaleja CO2-päästöjä 45 600 tonnia ja Imatra menetti 30 työpaikkaa vuoden.

Lisätiedot: toimitusjohtaja Kimmo Järvinen, Metallinjalostajat ry, p. 043 825 7642,

Metallinjalostajat

LAUSUNTO E 11/2020 vp

24.3.2020

TIETOA SUOMEN TERÄS- JA VÄRIMETALLITUOTTAJISTA

Metallinjalostajat ry on suomalaisten teräksen ja värimetallin tuottajien sekä suurten metallien kierrättäjien ääni Suomessa ja Euroopassa. Jäsenemme, joiden vuotuinen liikevaihto on lähes 12 miljardia euroa, edustavat strategisesti tärkeää osaa Euroopan koneenrakennus- ja rakennusteollisuuden arvoketjussa. Ala tyollistää suomessa suorasti ja epäsuorasti lähes 50 000 henkilöä ja alalla on merkittävää kasvupotentiaalia akkumetallien ja vähähiilisten energiaratkaisujen lisätessä metallituotteiden kysyntää maailmanlaajuisesti. Yhdessä suomalaisen kaivos- ja kierrätysteollisuuden kanssa olemme johtamassa Eurooppaa kohti vähähiilistä tulevaisuutta metallien loputtomasti kierrätettävän potentiaalin avulla.

Lähdeaineisto:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-industrial-strategy-march-2020_en.pdf
https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5767-2020-INIT/en/pdf
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0005_EN.pdf
VTT TECHNOLOGY 366 Hiilineutraali Suomi 2035 – Skenaariot ja vaikutusarviot, 2019
Power&Deriva; Päästöoikeuden vaikutus sähkön hintoihin ja teollisuuden kilpailukykyyn, 17.12.2019
Euroopan komissio; Fabian Roques, Helen Laroche, Combined retrospective evaluation and prospective impact assessment support study on Emission Trading System (ETS) State Aid Guidelines, Compass Lexecon, 2019.

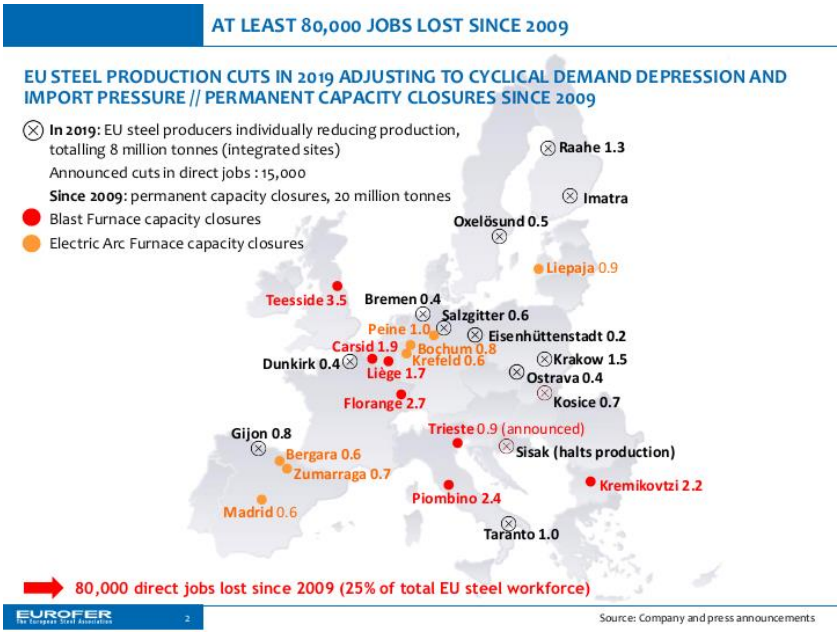

Metallinjalostajat

LAUSUNTO E 11/2020 vp

24.3.2020

"Two for one"
Two tons of CO_2 saved for every ton of steel…

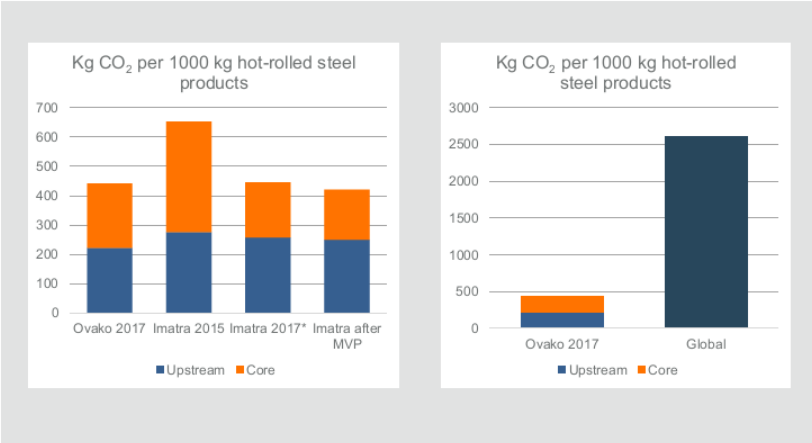

OVAKO VS. GLOBAL AVERAGE

OVAKO
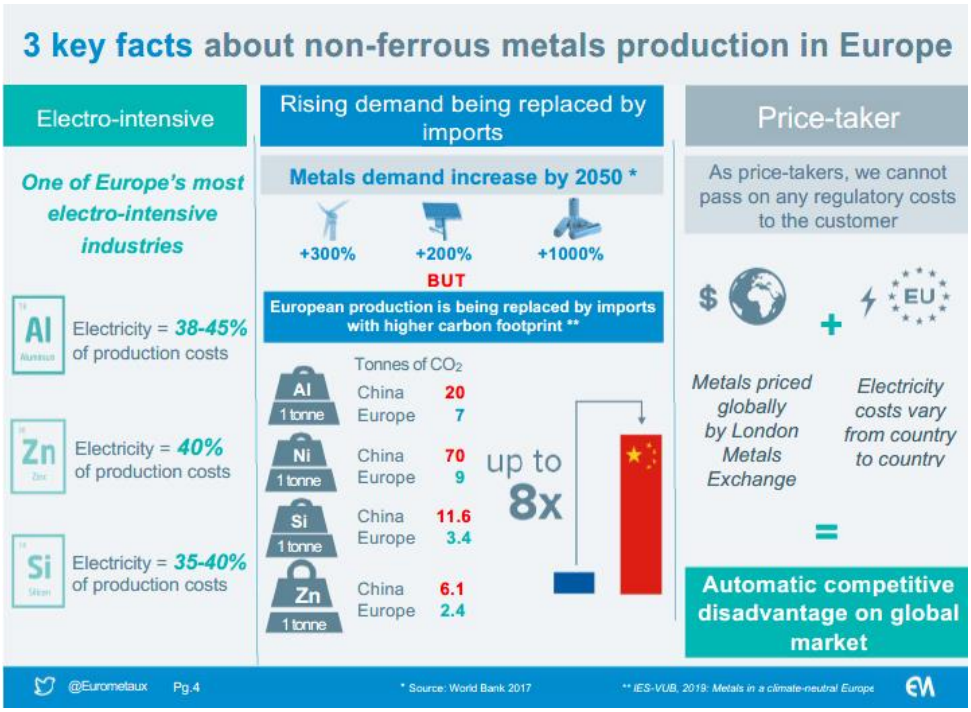
Sources: Climate declarations, company estimates, verified by KPMG
** CO_2 emissions after changing to origin guaranteed nuclear electricity*